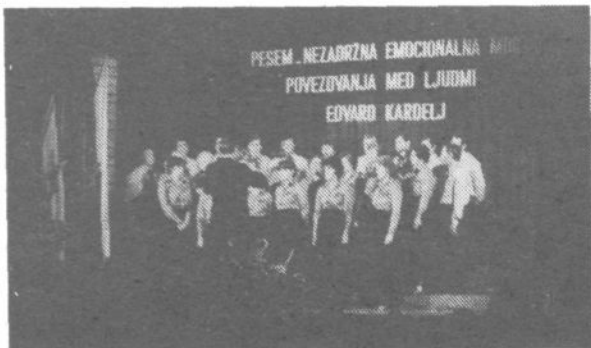

Samo srečanje borcev in aktivistov se je pravzaprav pričelo že dan poprej. V veliki in do zadnjega kotička napolnjeni dvorani družbenopolitičnih organizacij v KS Brdo je zadonela pesem! Kar trinajst pevskih zborov iz vseh štirih notranjskih občin se je s skrbno izbranim sporedom revolucionarne in narodne pesmi predstavilo poslušalcem. O pomenu tega srečanja, ki kuje vezi prijateljstva in sodelovanja je spregovoril predsednik ZZB NOV Ljubljana Vič-Rudnik Stane Vrhovec.

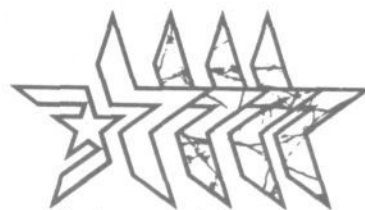
Blizu deset tisoč udeležencev je na osrednjem srečanju v pokritih prostorih Utensile pozdravil predsednik prireditvenega odbora pri OK SZDL Ljubljana Vič-Rudnik in hkrati tudi predsednik občinskega izvršnega sveta France Martinec. Še posebej je poudaril pomen kraja praznovanja za mladino, saj jim bo pomenil spoznanje več pri ohranjanju tradicij in vrednot polpretekle zgodovine in še posebej na bližino, kjer je bila Ljubljana – mesto heroj obdana z bodečo žico in kjer danes nastaja simbol nje – Pot spominov in tovarištv!

Slavnostni govornik je bil predsednik medvojnega aktiva borcev in aktivistov Notranjske ter predsednik republiške združene zveze Andrej Petelin. V svojem govoru, katerega povzetke objavljamo, je še posebej podčrtal delež Notranjcev v času NOB, opozoril pa je tudi na vrsto skupnih problemov in hotenj, ki nas vežejo pri načrtovanju srednjeročnih programov razvoja.

IZROČILO BORCEV IN AKTIVISTOV NOTRANJSKE – ŽIVOBITNOST USTVARJALNOSTI

Delež Notranjcev je bil neprecenljiv...

IV. zbor aktivistov
in borcev NOB
notranjske 1979

»Revolucionarno vrenje je bilo razvito že takoj po prvi svetovni vojni v Loški dolini in tudi drugih krajih. Prav tam jim je nekaj let pred drugo svetovno vojno uspelo zmagati na občinskih volitvah. Nadalje je bila velika aktivnost komunistov v Borovnici, na Vrhniki, Kozarjah, na Brezovici in drugod. Preko najrazličnejših legalnih in ilegalnih oblik je njim uspelo pripravljati Notranjce na težke dni za čas naše osvobodilne vojne.

Ne bi ponavljal že opisanih zgodovinskih dogodkov in razmer v tem delu Slovenije. Poudaril bi samo dejstvo, da je Notranjska od žiče okupirane Ljubljane, do Babnega polja dala svoj delež v NOB. Njen delež je bil tako v vojaških enotah, četah, bataljonih, odredih in brigadah, bil je pa tudi velik delež v materialu, še posebej v preskrbi naših vojaških in zalednih enot. Številne žrtve, požgani in po vojni obnovljeni domovi pričajo, da je bila borba za svobodo neizprosna. Bila je bitka za obstoj slovenskega naroda in vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti. Prvi večji boji so bili že v letu 1941, npr. napad na mesto Lož, razstrelitev preserskega mostu itd. Z razmahom NOB v letu 1942 je nastalo veliko osvobodeno ozemlje od Kolpe, do predmestij Ljubljane in tudi v Dolomitih. Ob vojaških uspehih se je gradila nova ljudska oblast, ki je preko NOO uspešno opravljala svoje dolžnosti.

Posebej je treba poudariti vlogo Dolomitov. Ob takratni z bodečo žico ograjeni in zaminirani nemško italijanski meji do ograjene in močno utrjene Ljubljane z bunkerji dobro zavarovane proge

Ljubljana-Trst s precej gostimi sovražnimi postojankami je bilo na razmeroma ozkem prostoru vsem partizanom znano območje Dolomitov. Z manjšimi presledki je tu uspešno deloval Dolomitski odred, ki je prizadejal sovražniku številne izgube. Aktivisti OF in KP niso nikoli zapustili tega izredno težkega terena. Še posebej je prišla tu do izraza povezanost prebivalcev s svojim Dolomitskim odredom, omenil bi še posebej delovanje narodne zaščite, ki je skupaj z odredom in tudi sama povzročala sovražniku velike izgube. Sovražnik ni bil nikjer varen, ker ni bil ogrožen samo od čisto vojnih partizanskih enot, ogrožen je bil povsod, kjer se je pojavil.

Z dograjevanjem našega političnega sistema v socialistično skupnost, vseh delovnih ljudi in občanov uresničujemo zastavljene cilje v narodnoosvobodilni borbi. Podoba naše države se spreminja vedno bolj v razvitejših samoupravnih odnosih. Delovni človek je nosilec celotnega razvoja, saj je njegova pravica in dolžnost, da načrtuje celoten razvoj gospodarstva in sploh celotne družbe zagotavlja vedno večje blagostanje in nove možnosti za še hitrejši razvoj. Iz leta v leto narašča število novih delovnih mest, ne poznamo nezaposlenosti, kar je bilo pred vojno. Zgrajeni so številni novi industrijski in veliki objekti, ki dajejo kruh našim delovnim ljudem. Nosilci srednjeročnih programov so delavci in združeni kmetje.

V vseh notranjskih občinah so zrasi v večjih in pa tudi v manjših krajih številni industrijski obrati, ki so že marsikje prešli veliko industrijo in zaposlili višek

delovne sile. V zadnjih letih je bil napravljen tudi večji korak v kmetijstvu. Gospodarskemu razvoju sledi tudi gradnja novih šol, otroških vrtcev, stanovanj, zdravstvenih domov, posodabljanje cest, urejanje vodovodov in kanalizacije, širjenje električnega in telefonskega omrežja itd. Skratka povsod na Notranjskem se nekaj gradi za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev. Danes Notranjske z Dolomiti vred ne moremo niti več primerjati s preteklostjo, ki je bila v životarjenju, ob precej zaostalem kmetijstvu in nekaterih zametkih lesne industrije, nekaj druge industrije in majhnih obrtnih delavnicah.

Seveda pa nam vselej ne gre vse gladko. Naša hotenja so zelo velika, dostikrat presegajo naše možnosti. Večkrat naletimo tudi na objektivne težave, ki so notranjega, pa tudi zunanega izvora. Naše gospodarstvo je povezano z mednarodnim tržiščem, ki ima tudi svoje zakonitosti in posledice na naše gospodarstvo. Preveč pa je še težav, ki izvirajo iz premajhne zagnanosti in doslednosti. Večkrat smo ob uspehih, ki smo jih dosegli še premalo kritični do lastnega dela. Dostikrat si nalagamo sklepe, da bomo v določenih stvareh stvarnejši, toda zane-sejo nas trenutni učinki. Prekoračujemo naložbe, ki jih ne zmremo in se časovno zavlečejo ter s podražitvijo otežujejo naš gospodarski položaj. Preveč trošimo, odpiramo nova delovna mesta, premalo pa še vedno napravimo za boljšo organizacijo dela in dvig storilnosti. To velja tudi za tista območja, kjer je že pomanjkanje

delovne sile, imajo pa še vedno težnje za odpiranje novih delovnih mest.

Zaostajamo tudi v dohodkovnih odnosih medsebojnih soodvisnih celotah. Naše gospodarstvo je med seboj tako povezano, da več ne dopušča obravnavanja tako proizvodnje, kakor ustvarjanja dohodka izven določenega kroga od surovine do končnega izdelka prodanega na tržišču. V celotnem procesu proizvodnje in prodaje morajo dobiti vsi proizvajalci svoj delež po vloženem delu in sredstvih.

Z dograjevanjem našega političnega sistema bomo uspešnejši tudi pri našem gospodarjenju. Še bolj bodo pristržene peruti birokratizmu in prevelikemu tehnokratizmu, kar je še vedno bolj ali manj prisotno v našem življenju. Naš delegatski sistem vključuje vedno več delovnih ljudi in občanov k upravljanju skupnih zadev, ne moremo sicer še biti zadovoljni, toda viden je premik na vsakem koraku.

Smo v polnem razmahu priprav na srednjeročni program razvoja v prihodnjih petih letih. Nosilec načrta so delavci in združeni kmetje, ki bodo sprejemali in izvrševali načrte v svojih organizacijah. To je velika priložnost, bi rekel, da v bodoče načrtujemo po svojih možnostih in potrebah in ne po pobožnih željah, kar je bilo doslej le prepogost primer. Proizvajalci ne glede na sektor lastništva bodo znali pripraviti tak načrt, ki bo zadovoljeval njih in seveda tudi naš celoten družbeni razvoj. Odpadle bodo nepotrebne naložbe, ki jih že sedaj zelo bremenijo. Svoja sredstva bodo vlagali tja, kjer bodo uspešno naložene in tudi dale hitre rezultate.

IZ SLAVNOSTNEGA GOVORA
ANDREJA PETELINA

Med vidnimi predstavniki, ki so se srečanja udeležili je bil tudi predsednik CK ZKS France Popit. Borcem in aktivistom Notranjske pa so se pridružili tudi številni člani ZZB NOV Slovenije, prvoborci, narodni heroji, aktivisti medvojne aktivne OF Ljubljane in aktivna od Barja do Kolpe ter delagacija ZZB NOV iz hrvaškega Čabra.

»Prapor aktiva borcev in aktivistov Notranjske je v varnih rokah. Obvezujemo se tu pred vami, da ga bomo skrbno čuvali!«, je dejal ob prevzemu prapora iz rok vrhniških borcev predsednik ZZB NOV Ljubljana Vič-Rudnik Stane Vrhovec.

Izredno doživetje za slehernega udeleženca srečanja pa je bil čudovito izveden recital, ki ga je oblikoval in režiral za to srečanje notranjski borec Janez Vrhunc. Izvajalci – združeni pevski zbori notranjskih občin, godba JLA in člani SNG iz Ljubljane so upravičeno poželi aplavz in simpatije poslušalcev.